

ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutul de Istoria Artei "G. Oprescu"

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

2009

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române participă la programul fundamental ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA (v. *Anexa*).

Au fost publicate 2 cărți de autor, 23 de articole în *Saur Allgemeines Künstlerlexikon*, 17 articole în reviste ale Academiei Române, 7 în reviste străine, 24 articole în reviste și cataloage de expoziții din țară, 15 studii în volume colective (dintre care 10 apărute în țară și 5 în străinătate). Cercetătorii au prezentat 13 comunicări la sesiuni științifice internaționale și 27 de comunicări la sesiuni naționale.

Au fost încheiate și predate două proiecte extrabugetare, în cadrul programelor CEEEX: **1. ReSitus. Metode și tehnici avansate de conservare și reconstrucție digitală pentru patrimonial cultural-istoric imobil** și **2. Cyber Muzeu al Universităților de Artă din România.**

S-au încheiat cele două granturi ale Academiei Române (*Mari teme ale picturii exterioare din Moldova văzute de aproape: toți Sfinții și Arborele lui Ieseu; Arta iconostasului moldovenesc între tradiția bizantină și stilurile Europei Centrale și de Vest*).

Au fost organizate 2 manifestări științifice internaționale (simpozionul internațional ***Dunărea și „Dunărea”. Fluviul și reprezentările lui în arte***, Călărași, 22-23 noiembrie 2009; simpozionul internațional ***Feminism and Culture. Relevance and Perspectives in Art History and Cultural Analysis***, 27 noiembrie 2009) și 2 naționale (***Viitorismul azi. O sută de ani de la lansarea manifestului futurist***, sesiune de comunicări științifice a Sectorului de Artă Modernă al institutului, 20 februarie 2009; ***Date noi în cercetarea artei medievale din România, ed. a VI-a*** – sesiune anuală de comunicări științifice a Sectorului de Artă Medievală, decembrie 2009).

Cercetătorii din Institut conduc doctorate, sunt membri în comitetele editoriale ale revistelor Academiei Române, ale unor reviste internaționale de specialitate și participă la conducerea organizațiilor naționale și internaționale de profil.

1. Articole științifice publicate în reviste

a) publicate în reviste ISI (se indică și factorul de impact):

-

b) publicate în reviste ale Academiei Române:

1. **Ioana Iancovescu:** „Hypothèses sur la peinture inconnue du XIVe siècle à Cozia”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 3-9.
2. **Ioana Iancovescu:** „Sfinții militari de la Cozia”, *Ars Transsilvaniae*, XIX, 2009, p. 117-120.
3. **Constanța Costea:** „Lazarus the Painter”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 11-16.
4. **Constanța Costea:** „Sub semnul *Miresei nenuntite*. Despre reprezentarea Imnului Acatist în Moldova secolului XVI”, *Ars Transsilvaniae*, XIX, 2009, p. 99-108.
5. **Marina Sabados:** „Vechi icoane rusești la mănăstirea Putna”, *Ars Transsilvaniae*, XIX, 2009, p. 109-116.
6. **Marina Sabados:** « Chronique. Session annuelle du département d'art médiéval de l'Institut „G. Oprescu” de Bucarest: Nouvelles données dans la recherche de l'art médiéval de Roumanie (2008) », în *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 95-97.
7. **Marina Sabados și Constanța Costea:** „Cuvânt despre Suzana Heitel”, *Ars Transsilvaniae*, XIX, 2009, p. 131-140.
8. **Ioana Vlasiu:** „Grigorescu and Japanism”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 45-56.
9. **Gheorghe Vida:** „De Baia Mare à Zürich : Johann von Tscharnher”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 57-65.
10. **Tereza Sinigalia:** „Dana Jenei, Pictura gotică din Transilvania”, recenzie, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 101.

11. **Corina Teacă:** „A blink of the past: Ioan Bărbulescu-Aluta”, *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art. Série Beaux-Arts*, Tome XLVI, 2009, p. 89-95.
12. **Ecaterina Cincheza-Buculei:** „Din nou despre pictura bisericii Sf. Nicolae din Densuș”, în *Ars Transsilvaniae*, XIX, 2009, p. 89-98.
13. **Daniela Gheorghe:** „Ascensiunea și declinul teatrului românesc în anii '20-'40”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 3 (47), 2009, p. 3-12.
14. **Iolanda Berzuc:** *Marioara Voiculescu - portretul unei artiste*, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 3 (47), 2009, p. 13-17.
15. **Iolanda Berzuc:** „Actori poeți – poeți actori”, recenzie în *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 3 (47), 2009, p. 103.
16. **Lucian Sinigalia:** „Henrik Ibsen în România (II)”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 3 (47), p. 37-47.
17. **Daniel Suceava:** „Retorica melosului bizantin (I)”, *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, Muzică, Cinematografie, Serie nouă*, Tomul 3 (47), 2009, p. 47-58.

c) publicate în reviste din străinătate non-ISI:

1. **Ioana Vlasiu:** *Rencontre Nicolae Grigorescu – William Ritter. Perspective des historiens de l'art*, comunicare susținută la colocolviul « L'Europe centrale en amateur. William Ritter (1867-1955) », noiembrie 2008; publicată pe [Platforma William Ritter](#), Centre Interdisciplinaire de Recherches Centre-Européennes, Université Paris-IV;
2. **Marina Sabados:** L'iconostase de Moldovița : un repère dans l'évolution de l'iconostase moldave, *Series Byzantina*, vol.VI, Warsaw 2008, p. 27-43 (apărut în 2009);
3. **Gheorghe Vida:** Hans Mattis Teutsch et les métamorphoses de l'avant-garde roumaine, *Ars 41*, nr. 2/2008 (apărut în 2009), Journal of the Institute of Art History of Slovak Academy of Science, p.166-187.
4. **Constantin Ciobanu:** „Profețiile” Înteleptilor Antichității din Albina sârbească și din pictura exterioară moldavă, „*Arta - 2009*”, *Seria Arte Vizuale*, anuar al Institutului Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, 2009, p. 5-12;
5. **Constantin Ciobanu:** Prefață la albumul-catalog „*Valeria Duca*” (în limbile română, engleză și rusă), Chișinău, ed. Epigraf, București, 2009, p. 9-17;
6. **Irina Cărăbaș:** «Tom Sandqvist, *The Romanian of Cabaret Voltaire*, MIT Press, 2006 », compte rendu, *Ligeia*, Paris, no. 93-96, 2009, pp.202-205;

7. **Constantin Rezachevici:** Constantin Cantemir (1627-1693), întemeietorul dinastiei Cantemireștilor”, *Revista istorică a Moldovei*, Chișinău, 2008, nr. 4 (78), apărut în 2009.

1. publicate în alte reviste din țară :

2. **Tereza Sinigalia:** Surse documentare privitoare la restaurarea picturilor murale din biserici din Bucovina, *ArtDialog*, Iași, Universitatea de Arte „G. Enescu”. Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, an I (2009), nr. 1, p. 5-11.
3. **Ioana Vlasiu:** Ștefan Nenițescu critic de artă, *Observator cultural*, noiembrie 2009.
4. **Constantin Ciobanu:** Câteva precizări referitoare la componenta epigrafică iconografiei imnului „Unule Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu” de la mănăstirea Sucevița. Sursele și specificul inscripțiilor, *Revista Monumentelor Istorice*, LXXVII, București, 2008 (articol neinclus ca publicat în raportul pentru anul 2008), p. 88-100;
5. **Lucian Sinigalia:** Anton Golopenția. O viață de om, *Revista Română de Statistică*, nr. 7/2009, p. 15-18;
6. **Carmen Popa:** *Original, exclusiv, infinit și Regal Joji Yuasa*, în cadrul Festivalului „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi”, București, mai 2009, în *Muzica*, revista Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Romania, nr. 3 (iul. – sept. 2009);
7. **Carmen Popa:** *Reprezentativitatea muzicii corale românești*, în cadrul Festivalului International „George Enescu”, în *Muzica*, nr. 4 (oct. – dec. 2009);
8. **Constantin Rezachevici:** Imaginea vechilor slavi din secolul al VI-lea în lumina izvoarelor bizantine. O lume altfel decât s-a crezut, *Romanoslavica*, XLIV, 2009, p. 289-301;
9. **Constantin Rezachevici:** Descendența nelegitimă a lui Vlad Țepeș: Mihneștii și mitropolia bucureșteană de la Radu Vodă, *Arhiva Genealogică*, VII (XII), 2000, nr.1-4, Iași, 2009, p.229-238;
10. **Constantin Rezachevici:** Matiaș Corvin și înrudirile sale prin alianță cu neamul domnesc al lui Basarab I din Țara Românească, *Argesi*, Studii și Comunicări, Istorie, Pitești, XVII (2008), apărut în 2009;
11. **Constantin Rezachevici:** A fost întemeiată Țara Moldovei la 1359?, în *Magazin istoric*, XLIII, 2009, nr.1, p.17-21;
12. **Constantin Rezachevici:** Prima imagine a bătăliei de la Călugăreni, în *Magazin istoric*, XLIII, 2009, nr. 8, p. 22-26.

13. **Gheorghe Vida:** Sub semnul desenului, *Astra*, Braşov, ianuarie 2009;
14. **Gheorghe Vida:** Expoziția Anca Boeriu, *Astra*, februarie 2009;
15. **Mattis Teutsch** și elaborarea unei semiotici plastice originale, *Astra*, martie 2009;
16. **Gheorghe Vida:** Expoziție atelier, *Astra*, aprilie 2009;
17. **Gheorghe Vida:** Pădurea de sculpturi, *Astra*, mai 2009;
18. **Gheorghe Vida:** Un secol de pictură sârbă, *Astra*, iunie 2009;
19. **Gheorghe Vida:** Un album dedicat lui Florin Ciubotaru, *Astra*, iulie 2009;
20. **Gheorghe Vida:** Expoziția Mircea Barzuca, *Astra*, august 2009;
21. **Gheorghe Vida:** Case cu suflet, *Astra*, septembrie 2009;
22. **Gheorghe Vida:** Energiile culorii, *Astra*, octombrie 2009;
23. **Gheorghe Vida:** Ipostaze ale modernismului, *Astra*, noiembrie 2009;
24. **Gheorghe Vida:** Horia Damian, *Astra*, decembrie 2009.

2. Capitle în cărți monografice (volume colective)

a) din țară:

1. **Tereza Sinigalia:** Capitolul „In Victoria Pax”, în *Catedrala Sf. Iosif din București* (text în limbile română, engleză, franceză, italiană), Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București;
2. **Tereza Sinigalia:** *Tunari*. Monografie (în colaborare cu Marcel Ciucă și Gheorghe Mănușu-Adameșteanu), Editura Muzeului de Istorie al Municipiului București;
3. **Tereza Sinigalia:** Vechi autori și bisericile Bucovinei – încercare de recuperare a unui monument, *Lucrările Simpozionului național Monumentul. Tradiție și viitor*, Ediția. X (1908), Iași, p. 32-48;
4. **Tereza Sinigalia:** Programul iconografic al bolții naosului bisericii Sf. Nicolae din Bălinești, în *CREART*, Universitatea de Arte „G. Enescu”, Iași, Facultatea de arte Plastice, Decorative și Design, Vol. VI, p. 5-26;
5. **Constantin Rezachevici:** Buczachi – un neam de magnați din vechea Polonia și rosturile sale în istoria Moldovei, în *Familii boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. II, coord. Mihai Dimitrie Sturdza, București, 2009, p.434-460;

6. **Constantin Rezachevici:** *București: 550 de ani de la prima atestare documentară 1459-2009*, București, 2009, 289 p. (în colaborare);
7. **Constantin Rezachevici:** Luptele lui Jan Potocki cu Mihai Viteazul după broșura necunoscută a căpitanului Stanislaw Bartholan din 1601, în vol. *Polonia și România de la vecinătate la parteneriat european*, Suceava, 2009, p.61-69;
8. **Gheorghe Vida:** Hans Mattis Teutsch și dialogul european al formelor, în *Mattis-Teutsch. Artist al avangardei*, Muzeul de Artă, Brașov, 2009, p. 71-80, ISBN 978-973-0-06585-5;
9. **Gheorghe Vida:** Între energetismul vitalist și construcția riguroasă a spectacolului vizual, în *Botár László. Clipe trăite*, Centrul Cultural Miercurea Ciuc, 2009, p. 62-63, ISBN 978-973-88940.4- 4.
10. **Ioana Vlasiu:** The Modernities of the Interwar Romanian Painting, în *As cores da vanguarda. Arte na Roménia 1910-1950*, catalog al expoziției omonime, ediție bilingvă portugheză-engleză, Museu Nacional de Arte Contemporânea - Museu do Chiado, Lisboa, 2009;

b) din străinătate:

1. **Tereza Sinigalia:** Medieval relics in the perspective of 21st century, în vol. *Routes of Faith in the Medieval Mediterranean. History, Monuments, People, Pilgrimage Perspectives. Proceedings of an International Symposium. Thessalinike 7-10/11/2007*, Thessalonike 2008 (apărut 2009), p. 88-103;
2. **Olivia Nițîș:** Material Histories. Feminism and feminist art in post-revolutionary Romania, în *N. Paradoxa. Material Histories*, volume 24, KT press, London, 2009; text republicat în antologia *Gender Check: A Reader, Art and Theory in Eastern Europe*, editor Bojana Pejić, Verlag der Buchhandlung Walter König, Köln, 2010;
3. **Gheorghe Vida:** Nagybányától Zürichig: Johann von Tscharner [De la Baia Mare la Zürich: Johann von Tscharner], în *A feledés árja alól új földeket hódítok vissza* [Din valurile uitării recâștig noi teritorii], volum omagial dedicat istoricului de artă maghiar Árpád Timár, MTA (Academia Maghiară de Științe), Budapesta, 2009.
4. **Constantin Ciobanu:** „Profețiile” Înteptilor Antichității din “Viața despotului Ștefan Lazarevici” a lui Konstantin Kostenețki (1431) și pictura murală exterioară din Moldova medievală, în *Materialele Conferinței științifice a Muzeului Național de Artă al*

Republicii Moldova *Colecții muzeale: descoperiri si redescoperiri (ediția anului 2007)*”, Chișinău, Ed. MNA, 2009, p. 124-135;

5. **Constantin Ciobanu:** „Asediul Constantinopolului” în ilustrația de carte din secolul al XVI-lea, în Materialele Conferinței științifice a Muzeului Național de Artă al Republicii Moldova „*Colecții muzeale: descoperiri si redescoperiri (ediția anului 2008)*”, Chișinău, ed. MNA, 2009, p. 135-144;

3. Participare la elaborarea de lucrări de amploare: atlase, dicționare, enciclopedii, alte lucrări similare

a) din țară: -

b) din străinătate:

1. *Saur Künstlerlexikon*, München-Dresda, 2009 :

Gheorghe Vida – 5 fișe

Ioana Vlasiu – 8 fișe

Irina Cărăbaș - 3 fișe

Ruxanda Beldiman – 7 fișe

4. Cărți:

(Se indică toți autorii, titlul, editura, localitatea, numărul de pagini)

a) publicate la edituri din țară:

1. **Corina Teacă** - *Ioan Bărbulescu-Aluta 1860-1944*, (monografie), Ed. Academiei, București, 2009.

2. **Ioana Iancovescu** - *Mănăstirea Hurezi*, Ed. Simetria, București, 2009, 300 p. (în colaborare cu Corina Popa).

b) publicate la edituri din străinătate:

-

5. Rapoarte, studii, alte documente întocmite la cererea autoritatilor de stat:

1. Silviu Angelescu – referate doctorat

2. Ioana Vlasiu – Consilier pentru filmul documentar Corneliu Medrea

- Colaborare cu Colegiul Noua Europa (participare la juriu, colaborare la pregătirea unor sesiuni)
- Elaborarea documentelor de prezentare a Institutului de istoria artei în vederea acceptării Institutului în RIHA (Asociația Internațională a Institutelor de Istoria Artei) cu sediul la Zentralinstitut für Kunstgeschichte, München

3. Tereza Sinigalia - Membru în comisii de analiză a activității de restaurare de pe diferite șantiere: Castelul Corvinilor – Hunedoara; Biserica Domnească – Târgoviște; Biserici cu pictură murală exterioară din Moldova înscrise în patrimoniul UNESCO

4. Ecaterina Buculei -ca membru al Comisiei de Componente Artistice a Monumentelor istorice, Ministerul Culturii și Cultelor, consultanță în probleme de restaurare a ansamblului mural din biserica mănăstirii Snagov;

- consultanța în probleme de iconografie pictură nouă – Grigore Popescu pentru biserica din Câmpina și biserica mănăstirii Lainici.

5. Constanța Costea – Eliane Poirot (autor recunoscut, publicat și în România): consultanță în iconografia asceților, în pictura murală și de manuscris din Moldova medievală.

6. Ioana Iancovescu - Participare la comisia prezidențială pentru patrimoniu (Raport elaborat în sept. 2009)

7. Ruxanda Beldiman - Raport preliminar în vederea introducerii Castelelor Peleş și Pelișor pe lista patrimoniului UNESCO, Institutul Național al Monumentelor (INMI)

- Inventarierea unor obiecte din donația acad. Aurel Avramescu și dr. Maria Avramescu, Academia Română

- Istoricul sediului Institutului de Istoria Artei G. Oprescu – etapa 1 - documentare Arhivele Naționale, Biblioteca Academiei Române.

8. Olivia Nițiș - Muzeul Național George Enescu din București și Secția Dumitru și Alice Rosetti – Tescanu – George Enescu (Tescani, Bacau), 2009 pentru *Tabăra Internațională de*

Pictură Experimentală – Tescani; Forumul Cultural Austriac, Karin Cervenka pentru proiectul *As she likes it, Austrian women video performances, Point contemporary*, 2009.

9. Carmen Popa - Asistenta de specialitate, Istoria muzicii, pentru S.N.E.E. din cadrul M.Ed.C la Examenul de Bacalaureat in sesiunile iulie/august 2009.

10. Constantin Rezachevici - Participare la Comisiile a două doctorate la Facultatea de Istorie a Universității din Iași, Iași, 30 ianuarie 2009.

6. Brevete de invenție

- nu este cazul.

Anexă

Programul nr. I: **ENCICLOPEDIA ARTELOR ÎN ROMÂNIA** (program fundamental):

1. Catalogul manuscriselor psaltice grecești – coordonatori Ozana Alexandrescu și Daniel Suceava
2. Dicționarul instituțiilor teatrale din România (teatre, presă, instituții de învățământ) – coord. Daniela Gheorghe
3. Personalități românești pe scenele și ecranele lumii – coord. Manuela Cernat
4. Dicționarul pictorilor din România, literele A-G - coord. Gheorghe Vida
5. Dicționarul colecțiilor și colecționarilor din România - coord. Ioana Vlasiu (lucrarea continuă din 2008)
6. Repertoriul iconografic al monumentelor medievale din Moldova și Țara Românească, sec.XIV-XV – coord. Tereza Sinigalia
7. Repertoriul iconostaselor din Moldova. Județul Suceava, sec.XVI-XVIII - coord. Marina Sabados